

Filozofia v živote súčasného človeka

Dlho som uvažovala nad tým, čo nám filozofia priniesla. Za čo jej môžeme vďačiť. A hlavne ako sa s ňou stretávame v bežnom živote. Nakoniec som prišla k záveru, že už len samotné myslenie je filozofovanie. Či už uvažujeme o našej existencii alebo si len robíme plány na nasledujúci deň. Za mnoho vecí môžeme vďačiť práve filozofom. Mňa najviac zaujali tí, ktorí bojovali, alebo aspoň sa snažili o zachovanie prirodzených ľudských práv, s ktorými sa stretávame každý deň. Možno si to ani neuvedomujeme, keďže to berieme ako samozrejmosť. No v minulosti to nebolo tak. Preto si veľmi cením filozofov, ktorí sa nebáli ísť proti prúdu a hlásať názory, ktoré boli v danej dobe nepopulárne, ba až odvážne.

Osobne ma veľmi prekvapilo, že už v ranej gréckej filozofii sa objavili filozofi, ktorým záležalo na rovnosti pohlaví. Mám na mysli pytagorovcov, pretože členkami ich spolku mohli byť aj ženy. Myslím si, že na tú dobu to bolo odvážne a pekné gesto voči ženám, ktoré sa dovtedy nemali šancu vzdelávať vo filozofii či politike. Škoda, že sa tieto ženy viac neangažovali v spoločenskom živote. Ich iný „ženský“ pohľad na vec by v tej dobe mohol priniesť ovocie. No na druhej strane musím súhlasiť s výrokom Herakleita : „Ľudia by nepoznali právo, keby nie je bezprávie.“ Aj vďaka tomu, aké nízke postavenie mali ženy v spoločnosti, sa teraz viac hovorí o ich právach.

Ďalší muži, ktorí poukazovali na rovnosť, boli prví platení učitelia - sofisti. Kritizovali otroctvo, ktoré bolo v ich dobe veľmi rozšírené. Dá sa povedať, že aj Sokrates uznával rovnosť ľudí. Jeho učenie sa mi páči najviac zo všetkých, ktoré poznám. Svojím dialógom sa snažil človeku dokázať, že pravdu máme v rozume, len ju treba priviesť na svet, t.j. logicky uvažovať a spájať si súvislosti. Myslím si, že takéto učenie by sa nám hodilo aj v dnešnom storočí. Pretože sa mi zdá, že čo raz viac ľudí názory len preberá miesto toho, aby sa zamysleli a logicky uvažovali. Čiže Sokrates svojím dialógom hovorí, že každý človek je schopný uvažovať. Či to je otrok alebo kráľ. Škoda, že si od neho nebral príklad Aristoteles. Jeho filozofia je síce zložitejšia a obsiahlejšia ako Sokratova, no rovnosť ľudí v nej hľadať nemôžeme. Pre Aristotela je otrok je chodiacim nástrojom, ktorý nie je hodný práv. Práva majú podľa neho len muži. Znova môžeme vidieť diskrimináciu žien, ktoré by boli, ako som už vyššie spomínala, veľkým prínosom.

Neskôr bol pojem slobodná vôľa alebo právo spojené s Bohom. Stredoveká filozofia tvrdila, že človek je stvorený na Boží obraz, čiže slobodnú vôľu dostáva od Boha. Aj vďaka môjmu vierovyznaniu tomuto učeniu rozumiem. Silno veriaci ľudia majú jasno v otázkach existencie. Tým pádom je pre nich filozofia jednoduchšia. Ale to je len môj názor. Vrátim sa späť k stredoveku. Pod pojmom slobodná vôľa a právo si predstavím aj slobodu vierovyznania. Preto nemôžem súhlasiť s presadzovaním jedného vierovyznania. Pokiaľ v niečo veríme, nemôžeme nútiť ostatných ľudí, aby žili podľa našich pravidiel. Veď ani samotní filozofi sa nezhodli v jednotnom výklade či chápaní Boha.

V neposlednom rade to bol práve John Locke, ktorý ma priviedol k zamýšľaniu sa o ľudských právach. Mám rada jeho výrok o vládcovi, ktorý nemá právo vládnuť, pokiaľ siahne na prirodzené právo. Taktiež jeho učenie o tom, ako nemá štát zasahovať do cirkevných vecí a cirkev do štátnych záležitostí. Tieto jeho výroky boli aktuálne v minulosti, sú aktuálne dnes a budú aktuálne aj v budúcnosti. Nie nadarmo ho považujú za predchodca zastávania ľudských práv.

Nie každý musí s Lockom súhlasiť. A o tom práve filozofia je. Každý má právo na vlastný výklad. Preto by sme mali žiť náš život podľa nášho najlepšieho svedomia a vedomia, no nevnučovať naše myšlienky ostatným. Pamätajme na slávnu vetu od Jeana Jacquesa Rousseaua : „Moja sloboda sa končí tam, kde sa začína sloboda druhého.“